

امام ششم
جعفر بن محمد
الصادق
عليه السلام

داود الهمامی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امام ششم جعفر بن محمد الصادق عليه السلام

نویسنده:

داوود الهامی

ناشر چاپی:

مجهول (بی جا ، بی نا)

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	امام ششم جعفر بن محمد الصادق (ع)
۶	مشخصات کتاب
۶	نگاهی به زندگی امام ششم
۱۸	پاورقی
۲۲	درباره مرکز

مشخصات کتاب

نویسنده: داود الهامی

ناشر: داود الهامی

نگاهی به زندگی امام ششم

امام ششم جعفر بن محمد (صادق) بزرگترین پسر امام محمد باقر (ع) در روز هفدهم ربیع الاول سال ۸۳ هـ [۱] و به قولی ۸۰ [۲] در مدینه منوره دیده به جهان گشود و در ماه شوال سال ۱۴۸ در سن ۶۵ یا ۶۸ سالگی طبق روایات شیعه به تحریک منصور خلیفه عباسی مسموم و شهید گردید و در قبرستان بقیع در کنار پدر و جد و عمویش امام حسن مجتبی (ع) به خاک سپرده شد و مدت امامت آن حضرت (۳۴) سال بوده است [۳]. مادر ما جده اش ام فروه فاطمه دختر قاسم بن محمد بن ابی بکر است [۴] صادق آل محمد (ص) شاهد جد بزرگ مادری خود، قاسم بن محمد بن ابوبکر بود که در مدینه او را یکی از فاضلترین و محترمترین محدثین زمان خود می دانستند [۵]. امام صادق (ع) دوران نوجوانی (۱۲-۱۵) خود را تحت ارشاد و تربیت پدر بزرگش امام زین العابدین گذراند او در این مدت حساس از عمر خود، چشمان جد بزرگوار خود را حراست می کرد چشمانی که اشک حسرت و خون در اثر دردهای گذشته آن را همیشه تر نگاه داشته بود. او با چشم خود می دید که چگونه پدر بزرگوارش به نماز و عبادت و خیرات عشق می ورزید و از سیاست بازی کناره می گرفت، و دوران کودکی آن حضرت، مقارن اوج گیری قدرت امویان و ایجاد اختناق و خفقان وحشتناک در میان مسلمانان بود. با رحلت امام زین العابدین (ع) جعفر صادق (ع) وارد عنفوان جوانی شد و حدود نوزده

سال از عمرش زیر سایه ی پدر امام باقر (ع) سپری گشت و در طول این مدت او نه تنها شاهد تلاشهای پدر در تثبیت امامت بود، بلکه حتی به عنوان بزرگترین پسر خانواده، در همه این فعالیتها شرکت فعال داشت چون پدرش رحلت کرد، امام صادق (ع) سی و یک ساله بود تقدیر الهی چنین بود که او سی و چهار سال زعامت و سرپرستی شیعیان را در دست داشته باشد و دوران امامت او طولانی تر از هر امام دیگری است، آن حضرت در مدت عمر خود با شش زمامدار خودکامه اموی و عباسی معاصر بوده و خلفائی که بین تاریخ ولادت و وفات آن حضرت، بودند، به این شرح است: ۱ هشام بن عبدالملک، ۲ ولید بن یزید بن عبدالملک، ۳ یزید بن عبدالملک معروف به ناقص، ۴ ابراهیم بن محمد، ملقب به «حمار» (از بنی امیه)، ۵ سفاح، ۶ منصور (عباسی)، و پس از ده سال از خلافت منصور عباسی به درود حیات گفت. در عهد امامت امام ششم در اثر انقلابات مردمی کشورهای اسلامی و خصوصاً انقلاب عظیمی که سیاه جامگان خراسان برای براندازی رژیم بنی امیه کرده بودند، جنگهای خونینی که منجر به سقوط رژیم و انقراض بنی امیه گردید و زمینه مناسبی که امام باقر (ع) در بیست سال زمان امامت خود با نشر حقایق اسلامی و معارف اهل بیت (ع) مهیا کرده بود، برای امام صادق (ع) امکانات بیشتر و محیط مناسبی برای نشر تعالیم دینی پیدا شد زیرا از یکسو در اثر انتشار احادیث امام باقر (ع) و تبلیغات شاگردان مکتب وی، مردم به نیازمندی خود

به معارف اسلامی و علوم اهل بیت بیشتر پی برده و برای اخذ حدیث تشنه تر بودند. و از طرف دیگر سلطنت اموی منقرض و سلطنت عباسی هنوز استقرار کامل پیدا نکرده بود، به خصوص بنی عباس برای پیشرفت مقاصد خود و برانداختن بنیاد حکومت اموری مظلومیت اهل بیت و خون شهیدان کربلا را دستاویز کرده بودند و به اهل بیت روی خوش نشان می دادند. به این جهت محیط مناسبی برای امام صادق (ع) فراهم گردیده بود که این فرصت به دست امامان دیگر نیفتاده بود. آری امام صادق (ع) تا اواخر دوران امامت خود که مصادف با سقوط خلافت هزار ماهه ی بنی امیه و روی کار آمدن بنی عباس بود، از فرصت استفاده نموده و به نشر تعالیم دینی پرداخت و شخصیت های علمی بسیاری در فنون مختلف تربیت نمود و چنانکه معروف است، از مجلس درس و حوزه تعلیم امام ششم چهار هزار نفر محدث و دانشمند بیرون آمده است [۶]. احادیثی که از صادقین یعنی امام باقر و امام صادق علیهما السلام مأثور است از مجموع احادیثی که از پیامبر اکرم (ص) و ده امام دیگر ضبط شده است، بیشتر است [۷] لذا اخبار شیعه امامیه غالباً به امام باقر و امام صادق به ویژه حضرت صادق (ع) منتهی می شود، اصول اربعماه (چهار صد گانه) امامیه بیشتر از حضرت صادق مروی است، بنا به گفته مرحوم شیخ مفید علمای امامیه از زمان حضرت علی بن ابیطالب تا عهد امام یازدهم چهارصد کتاب تألیف کرده بودند که آنها را اصول می خواندند زیرا اصل در اصطلاح علمای حدیث، مجرد

کلام ائمه معصومین است. امام صادق (ع) به شاگردان خود دستور داده بود، درسهای او را بنویسند و نوشته ها و کتابهای خود را حفظ کنند که در آینده به آن نیاز پیدا می کنند. «احتفظوا بکتبکم فانکم سوف تحتاجون الیها» [۸]. مفضل می گوید امام صادق (ع) به من فرمود «اكتب و بث علمک فی اخوانک فان مت فاورث کتیبک بنیک فانه یأتی علی الناس زمان هرج لایأسون فیه الا بکتبهم» [۹] بنویس و علمت را در میان دوستان منتشر ساز و چون مرگ تو فرا رسد آنها را به پسرانت ارث بگذار زیرا برای مردم زمان فتنه و آشوب می رسد که در آن هنگام جز با کتاب انس نگیرند. یعنی این کتابها یگانه مرجع علمی و دینی مسلمانان خواهد شد و لذا شاگردان آن حضرت با خود دوات و قلم می آوردند و در مجلس درس هرچه می شنیدند می نوشتند. او در تمام ساعات زندگی خود به جز ساعات استراحت، در نهان و آشکار در همه جا می آموخت و گنجینه دانش بی پایان خود را در دسترس همگان قرار داده بود. مرحوم مفید درباره امام صادق (ع) می نویسد. «حضرت صادق جعفر بن محمد بن علی بن الحسین (ع) از میان برادران خویش جانشین حضرت امام باقر (ع) و وصی آن حضرت بود که پس از او به امر امامت قیام نمود و در فضل و دانش سرآمد همه برادران گشت و از همه آنان نام آورتر و در قدر و منزلت بالاتر و در میان شیعه و سنی مقامش ارجمندتر بود و به اندازه ای مردم از علوم آن

حضرت نقل کرده اند که سخنانش توشه راه کاروانیان و مسافران و نامیش در هر شهر و دیار زبانزد مردمان گشته، و از هیچ یک از این خاندان علماء و دانشمندان بدان اندازه که از آن حضرت حدیث نقل کرده از دیگری نقل نکرده اند و هیچ یک از اهل آثار و ناقلان اخبار بدان اندازه که از آن حضرت بهره بردند از دیگران استفاده نکردند، زیرا اصحاب حدیث که نام راویان ثقات آن بزرگوار را جمع کرده اند با اختلاف در عقیده و گفتار شماره آنان به چهار هزار نفر می رسد. [۱۰].

یعقوبی در تاریخ خود، امام جعفر صادق را به عنوان محترمترین و معتبرترین شخصیت‌های زمان تصویر می نماید و می گوید که: «وكان افضل الناس و اعلمهم بدین الله و كان من اهل العلم الذین سمعوا منه، اذا رووا عنه قالوا اخیرنا العالم» [۱۱]. و از همه مردم برتر و بدین خدا داناتر بود، و دانشمندان زمان معمولاً وقتی سخنی را از آن حضرت روایت می کردند، اظهار می داشتند که عالم بما خبر داد. فقیه معروف مدینه مالک بن انس امام صادق (ع) را به عنوان محترمترین و معتبرترین شخصیت‌های زمان تصویر می کند و از او به صورت کسی که با فضل تر از او کسی ندیده است، یاد می کند آنجا که می گوید: «فما كنت اراه الا علی احدی ثلاث خصال امامصل، و اما صائم و اما یقرأ القرآن [۱۲] «ما رات عین ولا سمعت اذن و لا خطر علی قلب بشر افضل من جعفر بن محمد الصادق علما و عباده و ورعا» [۱۳]

ما او را نمی دیدیم مگر در یکی از سه حال: یا در حال نماز بود و یا در حال روزه و یا اینکه مشغول قرائت قرآن بود، چشمی ندیده و گوشی نشنیده و به قلب بشری خطور نکرده بود کسی را که افضل از جعفر بن محمد صادق (ع) از نظر علم و عبادت و تقوا باشد. نقل می شود که وقتی احادیثی از امام صادق (ع) نقل می کند، گفته است «موثق ترین و معتبرترین مردم جعفر بن محمد به من فرمود» [۱۴]. ابوحنیفه آن امام را بدین گونه وصف کرده است: «از جعفر بن محمد فقیه تر بر روی زمین ندیدم» [۱۵]. ابونعیم از عمرو بن مقداد این سخن را نقل کرده است: «هرگاه به جعفر بن محمد (ص) می نگریستم یقین پیدا می کردم که او از نسل پیغمبران است» کنت اذا نظرت الی جعفر بن محمد علمت انه من سلاله النبین (ع) [۱۶]. ابن ابی العوجاء می گوید: «ما هذا بيشرو ان كان في الدنيا روحاني يتجسد اذا شاء، و يتروح اذا شاء فهو هذا و اشار الی الصادق (ع)» [۱۷]. این مرد (امام صادق (ع)) بشر نیست و لو اینکه در دنیا دیده می شود او روحانی است و هر وقت بخواهد دارای جسد خواهد شد و اگر خواست مبدل به روح میگردد. شهرستانی درباره آن حضرت می گوید: «و هو ذو علم عزیز فی الدین و ادب کامل فی الحکمه، و زهد بالغ الدنيا و ورع تام عن الشهوات...» دانش و آگاهی او در فرهنگ و مذهب فوق العاده زیاد بود، او اطلاعات کاملی از

مسائل حکمت داشت، از پرهیزگاری عظیمی برخوردار بود و کاملاً از شهوات و هوسرانیها پرهیز داشت او مدت زیادی در مدینه اقامت گزید و به شیعه که از او پیروی می کردند، بهره زیادی رساند و دوستانش را از سرچشمه علوم غیبی بهره مند ساخت پس از آن به عراق رهسپار گردید و مدتی در آنجا اقامت داشت و با هیچ کس در امر امامت و خلافت به نزاع برنخاست، آری آن کس که در دریای معرفت فرو رفته باشد هرگز در نهری طمع نمی بندد و کسی که به بالاترین قله حقیقت رسیده است، بیمی از فرو افتادن ندارد. شاهین همت تو که عنقا شکار کرد کی کبک بال بسته به صید اعتبار کرد او از جانب پدر به شجره نبوت متصل بود و از جانب مادر به ابوبکر نسبت داشت [۱۸]. محمد بن طلحه شافعی از علمای بزرگ عامه درباره ی امام صادق (ع) می گوید: «جعفر بن محمد (ع) از بزرگان اهل بیت و سادات آنها بود، دانشهای بسیار و عباداتی بی شمار داشت، غالب اوقاتش را ذکر خدا اشغال کرده بود، زهدی آشکار داشت، قرآن را زیاد تلاوت می کرد، معانی شریف و جواهر گرانبهائی از دریای بیکران قرآن استخراج می فرمود، مقاصد شگفت کتاب خدا را استنباط می نمود، اوقات خود را تقسیم کرده بود و در هر ساعتی خود را به قسمی از طاعات مشغول می داشت، دیدارش یادآور آخرت بود و گفتارش انسان را از دنیا اعراض می داد خلاصه اقتدای به هدایت او موجب دخول در بهشت است. گروهی از بزرگان دین و پیشوایان اسلام از علوم

او استفاده نمودند مانند «یحیی بن سعید انصاری» «ابن جریح، مالک بن انس، سفیان ثوری» ابن عیینه، شعبه و ایوب سجستانی که اقتباس از دانش او را برای خود شرافت و منقبت می شمردند [۱۹]. ابن خلکان می نویسد: امام صادق (ع) یکی از ائمه اثنا عشر در مذهب امامیه و از سادات اهل بیت رسالت بود و از آن جهت به او «صادق (ع)» می گفتند که هرچه می گفت درست بود و فضیلت او مشهورتر از آن است که گفته شود و جابر بن حیان که از شاگردان او بود کتابی تألیف کرده است، مشتمل بر هزار ورق و پانصد رساله و این رساله ها نامه هائی است که جعفر بن محمد (ع) انشاء نموده است [۲۰]. شبلنجی، در «نورالانصار» می نویسد: «مناقب او (امام صادق (ع)) زیاد است و نمی شود آنها را شماره کرد و در انواع مناقب او مردم با هوش و نویسندگان زبردست متحیر می مانند» [۲۱]. «ابن قتیبه» در کتاب «ادیب الکاتب» می نویسد: «(کتاب الجفر) کتابی است که جعفر بن محمد (ع) گفته و آنچه مورد احتیاج بشر تا روز قیامت است، در آن نوشته شده.» ابو العلاء معری به همین اشاره کرده و گفته است: لقد عجبوا لامل البيت لما اتاهم علمهم في جلد جفر فمرآت المنجم و هی صغری تریه کل عامره و فقر [۲۲]. یعنی: از اهل بیت رسالت تعجب می کنند که علوم آنها را در پوست بز غاله ای آورده است درحالی که آئینه منجم با آن کوچکی هر آبادی و خرابی را نشان می دهد «عبدالرحمن الحنفی

البسطامی» می گوید: جعفر بن محمد ازدحم علی بابہ العلماء و اقتبس من مشکاه انواره الاصفیاء و کان یتکلم بغوامض الاسرار و علوم الحقیقه و هو ابن سبع سنین [۲۳]... جعفر بن محمد، که بر درخانه اش علماء ازدحام می کردند و از مشکاه انوارش برگزیدگان اقتباس می نمودند او را غوامض اسرار و علوم حقیقی صحبت می کرد درحالی که در آن زمان هفت سال داشت. ابن حجر عسقلانی که از جمله علما و متعصبین اهل سنت است درباره آن حضرت می گوید: «افضل و اکمل اولاد امام باقر حضرت جعفر صادق است و از این جهت خلیفه و وصی پدر بزرگوار است و از آن حضرت علومی نقل شده که شمه ای از آن در عالم منتشر کردند و از آن حضرت بزرگان دین روایت نمودند. جرجی زیدان، ابوحنیفه [۲۴] (۱۵۰م) و مالک بن انس (۱۷۹هـ / م) هم چنین و اصل بن عطا پیشوای معتزله را (۱۸۱هـ) از جمله شاگردان آن حضرت می داند، ابن حجر این کسان را نیز بر آنان افزوده است: یحیی بن سعید، ابن جریح، شعبه و ایوب سجستانی [۲۵]. ابونعیم فهرست طولانی از شاگردان و راویان امام جعفر صادق (ع) گرد آورده است که از آن جمله «مسلم بن حجاج مؤلف یکی از صحاح مشهور ششگانه است» [۲۶]. نجاشی نوشته است که تنها در مسجد کوفه نهصد تن شیخ از تلامذ آن امام به سر می بردند [۲۷]. حسن بن علی و شاء «گوید» ادراکت فی هذا المسجد (یعنی الکوفه) تسعمأه کل یقول حدثنی جعفر بن محمد [۲۸] در مسجد کوفه ۹۰۰ نفر شیخ

را درک کردم که همه آنها می گفتند: به من حدیث کرد جعفر بن محمد. سید امیر علی عقیده دارد که: مدرسه امام جعفر صادق (ع) در مدینه دنبال مدرسه جدش علی بن ابیطالب بوده است [۲۹]. مردم به اندازه ای از امام جعفر صادق از علوم فراگرفته و نقل کردند که آوازه اش در همه کشورها پیچیده و کاروانان، علم او را از این شهر بدان شهر نقل می کردند [۳۰]. «دونالدسون» بر این عقیده است که: «امام جعفر صادق مدرسه اش شبیه مدرسه سقراط داشته است» [۳۱]. کسانی که از اعلام اهل سنت از امام (ع) روایت کرده اند: ۱ ابوحنیفه، ۲ مالک بن انس، ۳ سفیان ثوری، ۴ سفیان بن عیینه، ۵ یحیی انصاری، ۶ ابن جریح، ۷ قحطان، ۸ محمد بن اسحاق، ۹ شعبه بن الحجاج، ۱۰ ایوب سجستانی. [۳۲]. مقام و منزلت امام صادق (ع) موجب شد که خبر و حدیث بسیار به وی نسبت دهند عجیب است با وجود این اجماع بر فضیلت او و فراگرفتن همگان از علوم وی، بخاری در صحیح خود از امام صادق (ع) که استاد بزرگ ائمه اهل سنت و نوه پیغمبر اسلام و علی علیهما السلام بود حتی یک حدیث هم نقل نکرده ذهبی در «تذکره الحفاظ» [۳۳] گفته است که: بخاری از امام جعفر حدیث و سند نیاورده و به گفته آن حضرت استناد نکرده است ولی سایر مسلمانان از وی روایت کرده اند، همچنین تصریح کرده که شافعی و یحیی بن معین او را ثقه دانسته اند و نیز ابوحاتم درباره او گفته است: «جعفر بن محمد

ثقه لا- تساءل عن مثله» از مثل چنین کسی سؤال نمی شود. [۳۴]. آری بخاری از امام صادق (ع) با آن همه شهرت به زهد و راستگوئی و دیانت حتی یک حدیث هم در کتاب خود نقل نکرده است ولی از خوارج امثال عمران بن حطان که شعر در مدح ابن ملجم قاتل حضرت علی گفته است و نیز از دشمنان و جنگ کنندگان با آن امام امثال عمروعاص و عبدالله بن زبیر و معاویه و سمره بن جندب و از شخص گمنامی که فقط سه سال زمان پیغمبر را درک کرده بود، مانند ابوهریره که در برابر پول معاویه آن همه حدیث در مدح معاویه و خاندانش و نکوهش علی و اهل بیت جعل کرد، بیشتر احادیث خود را از آنها نقل کرده است [۳۵]. خلاصه این که بزرگی و عظمت آن حضرت و تفوقش در عصر خود بر تمام دانشمندان و پیشوایان دین، بین مسلمانان امری است مسلم، شرح معجزاتش در این فرصت نمی گنجد و سخنان محکم و راهنمایی ارزنده اش دیوار جهل و نادانی را فرو ریخت و آئین واقعی اسلام را از نو طرح ریزی کرد. بدین جهت او را بنیانگذار آئین شیعه می دانند و مذهب شیعه بعدها به نام او آئین جعفری خوانده شد. امام صادق (ع) تنها فقیه و عالم دینی نبود بلکه پیشوای عالی مقام فقها و راهنمای بزرگ فلاسفه و استاد کل متکلمین و دانشمندان رشته های مختلف علوم و در عین حال در بین زهاد و عباد نمونه عالی و لازم الاقتداء محسوب می گردید، چنانکه مجموعه آثار او به طور کامل

دلالت بر این مراتب دارد و می‌رساند که شخص او یک معجزه الهی بوده است روزگار او در حقیقت جهاد مستمر و دائم در نشر مبادی علمی و اخلاقی خود بود که در آن نهایت کوشش و جدیت را مبذول می‌داشت. دکتر مصطفی کامل شیبی می‌نویسد: از تحقیق در احوال امام جعفر صادق (ع) روشن می‌شود که مردم به دلیل علم فراوانش به سبب روی آوردن بسیاری از دانش پژوهان به سوی او و داشتن نسبت شریف علوی، همه علوم و معارف زمانش را به وی نسبت داده‌اند و این غریب نیست زیرا چنانکه از پیش دیدیم تمام علوم اسلامی منتهی می‌شود به جدش علی بن ابیطالب (از علومی که به وی نسبت داده شده است، گفتاری است درباره کیمیا و زجر و فال، همچنین کتاب جفری را که ابن خلدون از آن خبر داده است به وی نسبت داده‌اند، ابن خلدون درباره آن کتاب چنین نوشته است: «هارون بن سعید عجلی که رئیس زیدیه بود، کتابی داشت که آن را از امام جعفر صادق (ع) روایت کرده بود، در آن کتاب آنچه بر عموم اهل بیت و بر بعضی از ایشان خواهد شد نوشته شده بود این علوم بر امام جعفر صادق و سایر امامان از راه کشف و کرامت که مخصوص آن بزرگان می‌باشد، رسیده است، این کتاب بر پوست گاوی نوشته شده بود و نزد امام جعفر صادق (ع) وجود داشت، هارون بن سعید عجلی از آن امام روایت کرده و از آن نسخه ای نوشته است... [۳۶]. «شیبی» می‌افزاید: این کتابهای

سزى در تصوف داخل شد استاد سعيد محمد حسن گفته است كه اين كتابها و شروح آنها در دسترس كسانى كه اشتغال به طلسم و سحر داشتند قرار گرفت و مورد توجه آنان گرديد صوفى بزرگ محبى الدين عربى و امام محمد غزالى را بهره فراوانى بود در اشتغال به اين كتابها «پل كرواسى» مجموعه اى از رسائل جابر بن حيان را منتشر كرده است كه مشتمل بر تعاليم امام جعفر صادق (ع) مى باشد. دكتر شيبى در پايان مى گويد: آنچه قابل ملاحظه است آن است كه امام جعفر صادق (ع) استاد نخستين كسى بوده است كه به كار كيميا شهرت يافته است [۳۷]. اين مطلبى است كه «ابن خلكان» در «وفيات الاعيان» به آن تصريح كرده است [۳۸] بستانى مى گويد: امام صادق (ع) مقاله هاى در علم كيميا، شيمى دارد و شاگردش جابر بن حيان كتابى تأليف نمود در حدود هزار ورق كه متضمن رساله ي امام جعفر الصادق (ع) است و آن مقاله ها مشتمل بر ۵۰۰ رساله بود و كتاب جفر هم به او منسوب است [۳۹].

پاورقى

[۱] كلينى، كافى، ج ۱ / ۴۷۲ مفيد ارشاد، ص ۲۵۴، اربلى، كشف الغمه ج ۲ ص ۳۶۷، سعد اشعري، قمى المقالات و الفرق، ص ۷۹، مجلسى تذكره الائمة، ص ۱۳۹.

[۲] يعقوبى، تاريخ، ج ۲ ص ۳۸۱ ابن خلكان، ج ۱ ص ۳۲۷، ابن الجوزى، صفوه ج ۲ ص ۹۳، عاملى، اعيان الشيعه ج ۴ ص ۵۴، محمد بن طلحه، مطالب السؤل، ص ۷۹.

[۳] مفيد، ارشاد، ص ۲۵۴، كلينى كافى، ج ۱ ص ۴۷۲، ابن خلكان و فيات ج ۱ / ۲۹۱.

[۴] مفيد، ارشاد،

ص ۲۵۴، کلینی کافی، ج ۱ ص ۴۷۲، ابن خلکان و فیات ج ۱ / ۲۹۱.

[۵] ابن اسعد، ج ۵ ص ۱۸۹، ابن عمار، شذرات، ج ۱ ص ۶۲.

[۶] مفید ارشاد، ص ۲۵۴ فصول المهمه ص ۲۴، ابن شهر آشوب، مناقب، ج ۴-۲۴۷.

[۷] علامه طباطبائی، شیعه در اسلام، ص ۱۴۰.

[۸] کلینی، کافی، ج ۱ ص ۵۲.

[۹] همان مدرک....]

[۱۰] مفید ارشاد ص ۲۵۳، ۲۵۴.

[۱۱] یعقوبی، تاریخ، ج ۲ ص ۳۸۱.

[۱۲] تهذیب ج ص ۱۰۴.

[۱۳] کتاب المجالس السنیه ج ۵ این تیمیه نیز در کتاب التوسل و الوسيله ص ۵۲ این عبارت را ذکر کرده است.

[۱۴] قاضی نعیم، شرح الاخبار، دنباله ۴۲ الف، م.س. ذهبی تذکره الحفاظ. ج ۱ ص ۱۶۶.

[۱۵] همان مدرک.

[۱۶] ابونعیم، حلیله الاولیاء ج ۱ / ۱۹۳.

[۱۷] اسد حیدر، الامام الصادق ج ۱ / ۵۴.

[۱۸] شهرستانی، ملل و نحل، ج ۱ ص ۱۶۶.

[۱۹] شافعی محمد بن طلحه، مطالب السئوال، باب ۶ ص ۸۱ کشف الغمه، ص ۲-۳۶۶.

[۲۰] ابن خلکان و فیات الاعیان ج ۱ ص ۲۹۱.

[۲۱] بنا به نقل احمد مغنیه در کتاب الامام جعفر الصادق ترجمه فارسی ص ۵۸۵۷.

[۲۲] بنا به نقل احمد مغنیه در کتاب الامام جعفر الصادق ترجمه فارسی ص ۵۸۵۷.

[۲۳] مناهل التوسل ۱۰۶.

[۲۴] الصواعق المحرقة ص ۱۹۹ طبع قاهره.

[۲۵] همان مدرک.

[۲۶] ابونعیم حلیه الاولیاء ج ۱ ص ۱۹۳.

[۲۷] کتاب الرجال بمبئی ج ۷ ص ۱۳.

[۲۸] المجالس، سید امین ج ۵ ص ۲۰۹.

[۲۹] مختصر تاریخ اسلام ص ۷۶.

[۳۰] ابن حجر صواعق محرقة ص ۱۹۹.

[۳۱] عقیده الشیعه ص ۱۶۶.

[۳۲] احمد امینی، ضحی الاسلام ج ۳ ص ۲۶۵.

[۳۳] ذهبی، تذکره الحفاظ ج ۱ ص ۲۶۵.

[۳۴] تهذیب ج ۲ ص ۱۰۴.

[۳۵] برای آگاهی از ارزش صحیح بخاری و راویان و اسناد آن رجوع شود

به «ابوهریره، مرحوم شرف الدین، و اضواء علی السنه المحمديه، ابوریه و مقدمه شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، و سیری در صحیحین محمد صادق نجمی بسیار از راویان حدیث که مورد اعتماد بخاری است همگان دشمنان علی (علیه السلام) هستند.

[۳۶] ابن خلدون، مقدمه ۳۳۴.

[۳۷] شبلی، دکتر مصطفی کامل همبستگی میان تصوف و تشیع صلی الله علیه و آله ۱۹۰۸۹ ترجمه دکتر شهابی.

[۳۸] ابن خلکان، وفيات الاعیان، ج ۱ ص ۲۹۱.

[۳۹] بستانی، پطرس، دائره المعارق ج ۶ ص ۸۷۴ ترجمه امام ششم.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نمایم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

